

SalmoBreed AS
Sandviksboder 3a
5035 BERGEN

Trondheim, 20.05.2016

Deres ref.:
16S9EFAE

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3671

Saksbehandler:
Anne Kristin Jøranlid

Vedtak om tillatelse til innførsel av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Færøyene til akvakulturformål

Miljødirektoratet gir SalmoBreed AS tillatelse til innførsel av inntil 6 liter med spermier av atlantisk laks (*Salmo salar*) til AS Bolaks (lokalitetsnummer 12110) og Erfjord Stamfisk AS (lokalitetsnummer 11879), jf. forskrift om fremmede organismer § 6.

Om søknaden

Det vises til søknad datert 26.april 2016, der SalmoBreed AS ber om tillatelse til innførsel av inntil 6 liter spermier av atlantisk laks (*Salmo salar*) fra Fiskaaling Pf, Færøyene. Formålet med innførselen er befruktning av rogn hos AS Bolaks og Erfjord Stamfisk AS. SalmoBreed vil selge rognen videre til sine kunder etter befruktning.

Søknaden gjelder innførsel av spermier som er basert på norske stammer (Sjøtroll, Bolaks og Erfjord), importert til Færøyene i 2012 av SalmoBreed. Med søknaden er det vedlagt en erklæring fra en offentlig fiskehelseveterinær ved SP/F Fiskaheilsutænastan, som bekrefter at Fiskaaling siden 2010 har drevet avl på de norske stammene Sjøtroll, Bolaks og Erfjord, og at det kun er dette avlsmaterialet Fiskaaling bygger på ved eksport av spermier.

Tidrommet for planlagt innførsel er 23.05 - 10.06.2016.

Det rettslige grunnlaget

Etter forskrift 19. juni 2015 om fremmede organismer (forskriften) § 6, kreves det tillatelse for innførsel av organismer, herunder rogn av atlantisk laks. Etter forskriften § 11 første ledd bokstav g, kreves det ikke tillatelse ved utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av i medhold av akvakulturloven. Miljødirektoratet forutsetter at nødvendige tillatelser etter akvakulturloven blir innhentet.

Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel av atlantisk laks. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 7. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

Miljødirektoratets vurdering

Søker har opplyst at spermene som skal importeres kun er basert på norske stammer (Sjøtroll, Bolaks og Erfjord).

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlig beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Risikovurderingen fra Havforskningsinstituttet (Fisken og havet - særnummer 2-2016) fastslår at rømt oppdrettsfisk utgjør i dag en trussel mot den genetiske integriteten til de ville laksepopulasjonene. Det samme fremgår av en rekke andre nasjonale og internasjonale publikasjoner.

Fiske et.al (2006) viste at det er en viss sammenheng mellom oppdrettsaktivitet i en region og rømt laks i nærliggende elver, men merkeforsøk har også vist at en vesentlig andel av rømt laks kan spre seg til relativt fjerntliggende regioner (Skilbrei 2010). Dette viser at rømt oppdrettslaks kan påvirke villaksen både lokalt og regionalt.

I temarapport nr. 4 fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning om klassifisering av laksebestander etter kvalitetsnorm for villaks, viser genetiske undersøkelser at det er påvist moderate til store genetiske endringer som følge av innkryssing fra rømt oppdrettslaks i henholdsvis 9 og 25 vassdrag ut av 125 undersøkte. Svake genetiske endringer er indikert i 44 av bestandene.

Erfaringene så langt har vist at det er vanskelig å hindre rømninger og lekkasjer fra oppdrettsanlegg, enten de er landbaserte eller ligger i sjø. Rømt oppdrettsfisk kan påvirke de ville laksebestandene på ulike måter. Dersom rømt oppdrettsfisk gyter med villaks, vil den ville laksebestanden kunne endres genetisk, noe som blant annet kan føre til lavere produksjon av laks i vassdraget. En eventuell rømning vil være uheldig, men fisk fra dette avlsprogrammet vil sannsynligvis ikke, sett ut ifra dagens kunnskap, påvirke norske laksestammer på en annen måte enn laks fra norske avlsprogrammer, jf. naturmangfoldloven § 10.

Miljødirektoratet mener at kunnskapsgrunnlaget for denne søknaden er tilstrekkelig, jf. § 8 i naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven § 9 får dermed ikke anvendelse i denne saken.

Biologisk materiale kan inneholde uønskede patogene agens, uansett materialets opprinnelse og dyrearten som materialet stammer fra. Hittil ukjente agens kan være vertikalt overførbare, og vil potensielt kunne spre sykdommer med importert biologisk materiale. I vurderinger om det skal gis tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, skal det ikke tas hensyn til dyre- og fiskehelse som ivaretas under matloven, jf. naturmangfoldloven § 32 tredje ledd.

Vi vil likevel uttrykke bekymring for flytting av biologisk materiale over landegrenser. Erfaringsmessig kan dette ha negative konsekvenser for både oppdrettsnæringen og for bestander av villaks, og det ville slik sett ha vært en fordel å bruke spermier produsert i Norge. Vi viser i denne forbindelse til NINA Minirapport 381 - Betenkning angående import av laksefisk.

Vi vil for øvrig gjøre oppmerksom på at vi blant annet med bakgrunn i NINA Minirapport 381 - Betenkning angående import av laksefisk, vurderer å innføre krav om bruk av molekylærgenetiske analyser, for å dokumentere at materialet som innføres ikke er vesentlig forskjellig fra det vi allerede har i Norge. Slike genetiske analyser vil i utgangspunktet være ønskelig å gjennomføre ved hver innførsel.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer, skal etablere og dokumentere internkontroll, jf. forskriften § 26. Dette betyr blant annet at virksomheten skal ha rutiner for å sikre at krav i forskriften og tillatelser blir overholdt, rutiner som skal følges dersom avvik oppstår og for å hindre gjentakelse av avvik, rutiner for å sikre at ansatte har kunnskap om og overholder vilkår gitt i tillatelser, og opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutineene blir overholdt. Internkontrollrutiner vil bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Miljødirektoratet vurderer naturmangfoldloven § 11, som mindre relevant i denne saken.

Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer fritar ikke for krav etter annet regelverk, som krav til fiskehelse under matloven.

Vedtak

Miljødirektoratet gir SalmoBreed AS tillatelse til innførsel av inntil 6 liter spermier av atlantisk laks (*Salmo salar*) til befruktning av rogn hos AS Bolaks og Erfjord Stamfisk AS, jf. forskrift om fremmede organismer § 6.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Tillatelsen til innførsel gjelder til og med uke 24
2. Spermierne skal hentes fra Fiskaaling Pf, Færøyene, og skal kun ha opphav i norske stammer, uten innblanding av ukjente genetiske stammer
3. Inntil 6 liter spermier kan innføres
4. Spermierne skal transporteres direkte til AS Bolaks (lokalitetsnummer 12110) og Erfjord Stamfisk AS (lokalitetsnummer 11879)

5. Virksomheten skal, som ledd i internkontrollen, ha mottakskontroll av importert sperm, og skal kunne dokumentere følgende: Antall spermier som innføres, dato for innførsel og spermienes opprinnelse (produsent/land); hvilket anlegg som er mottaker av spermene og antallet spermier anlegget mottar, og dato for videresalg/transport til anlegg.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve S. Svarte
avdelingsdirektør

Raoul Bierach
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	Bergen